

# TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

## ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.  
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.  
rândul cu litere garmond.

Nr. 9419 Școl. 1908.

## Notificare oficială.

Fiindcă art. de lege XXVII. din 1907 nu mai permite funcționarea ca învățător de sine cu conducerea unui despărțământ sau a unei școli în tregi, fără diplomă de învățător, spre a deschide calea de învățătorie și absolvenților de cursul teologic, cari au 8 clase din școlile medii cu examen de maturitate, după cum am accentuat și în cerculariul nostru din 10 Iulie, a. c. Nr. 7889 Școl., am mijlocit la domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică facerea examenului de calificare învățătorescă în termen extraordinar pentru asemenea absolvenți de cursul teologic și fără anul obligat de praxă.

Examenul acesta se începe la 1-a Septembrie a. c. st. n. în seminarul nostru arhidiecezan.

Cereri pentru admitere să se înainteze la consistoriul arhidiecezan, însoțite de următoarele documente:

- a) carte de botez,
- b) testimoniu de maturitate din școlile medii,
- c) absolutor teologic,
- d) alte eventuale documente recomandatoare.

Cereri să fie înaintate aici până inclusiv 17/30 August a. c. Cele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Sibiu 7/20 August 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 9406.

## Notificare oficială.

Fiindcă în seminariul nostru arhidiecezan nu sunt încă terminate reparaturile începute, examenele dela începutul anului școlar, anume cele de emendare, supletorii și private, se încep Mercuri, în 27 August (9 Septembrie) 1908, dimineața la orele 8. Inscriserile elevilor de nou primiți, fie în secțiunea teologică, fie în cea pedagogică, se încep Luni, în 1/14 Septembrie 1908.

Acestea se aduc la cunoștința celor interesați, spre știre și orientare.

Sibiu, din ședința senat. bis. ținută la 4 August v. 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 8291/1908 Epitr.

## Concurs.

Din fundațiunea fericitului Dr. Avram Mihailu să publică concurs pentru un stipendiu de 300 coroane, pe anul școlar 1908/1909, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Reflectanții pot fi elevi dela școlile comerciale, gimnaziale ori reale, cari produc:

1. Atestat de botez.
2. Atestat școlar cu calcul bun și purtare exemplară.
3. Atestat de paupertate.

Preferiți vor fi ceteris paribus rudeniile defunctului și tineri din comuna Balomir.

Sibiu, 2/15 August 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

## Scrisoare deschisă

adresată domnului Dr. Grigorie Moldovan, profesor universitar în Cluj.

Mult stimat domnule profesor! De când binevoiți a mă onora cu trimiterea foaiei Dvoastre „*Un-garia*”, o cetesc cu mare atențiune, pentru că am stimat mult totdeauna persoana Dvoastre, și pentru că am obiceiul, nu numai să ascult, ci să și stimez orice părere contrară.

În timpul mai nou m'a atins însă neplăcut apariția surprinzătoare, că foaia Dvoastre aduce mai multe comunicate, cari atacă și suspicio-nează, nu numai organul metropo-liei noastre, care față de Dvoastră și de foaia Dvoastre n'a folosit niciodată tonul dușmănos întrebuitat de alte foi române, dar nu cruță de atacuri și suspiciunări nici acele personalități înalte, față de cari întregul nostru popor să poartă cu cea mai mare încredere și vene-rațiune.

Așa a fost tratat iubitul cap al bisericii noastre, în muncă și merite încărunțit *Metropolit*, mai de parte distinsul fiu al națiunii noastre, *Farteniu Cosma*, precum și Dr. *Miron E. Cristea*, din incidentul lan-sării ideii de a se înființa o bancă culturală.

Toate acestea pe mine perso-nal nu mă priveau, dacă într'un com-unicat din urmă nu s'ar fi mers atât de departe, încât s'a făcut ziaru-lui „*Telegraful Român*” imputarea, că în coloanele sale caută prietenia cu Maghiarii, în realitate însă e na-ționalist ultramontan.

După ce mai ales eu am fost acela, care în coloanele acestui ziar am propagat ideea păcii și a apropiării, suspiciunarea mă atinge și pe mine. De aceea, permiteți-mi stimat domnule profesor, să vor-besc și eu în chestia aceasta.

Nu vreau să cred, că toate acele comunicate au intrat în foaia Dvoastre cu știrea și voea Dvoastre, pentru că totdeauna am cetit cu re-serve și cu îndoială acele câteva foi românești, cari se nizuiau a Vă prezenta, împreună cu foaia Dvoa-stre, ca pe un renegat, ca pe un dușman al poporului propriu.

Am tras-o aceasta la îndoială, pentru că din broșura pe care ați scris-o înainte cu zece ani (Maghiarii, Românii) și pe care ați avut bunăvoința a mi-o trimite și mie, precum și din alte declarațiuni, mi-am câștigat impresia, că pe lângă toate convingerile politice divergente, sun-teți fiu credincios al națiunii și sin-cer aderent al păcii naționaliste.

Așa cred, că nu poate fi tras la îndoială, că acela, care vrea să promoveze pacea aceasta, are ca prima misiune informarea corectă și binevoitoare a guvernului și a pu-blicului maghiar, precum și delătu-rarea marelui neîncredere, care for-mează cea mai mare pedecă pentru buna înțelegere.

Noi, ceice o dorim aceasta, tre-bue să ne ferim de a mai potența această neîncredere, iar dacă avem ceva de obiecționat, să o facem

fără a ne manifesta pe calea denun-țărilor publice.

Când eu am ridicat cuvânt în foaia aceasta și în coloanele mai multor foi maghiare pentru pacea între naționalități, am făcut lucrul acesta în acea convingere li-niștită, că prin aceasta îmi impli-nesc sfânta datorință, atât către neamul propriu, cât și către iubita patrie comună, pentru că eu între interesele adevărate ale acestora nu văd un astfel de contrast, care să nu poată fi aplanat cu bunăvoință reciprocă și cu puțin simț de drep-tate.

De aceea, dacă conducătorii poporului nostru și ai bisericii no-astre obosesc în favorul acestor in-terese, chiar și din punct de ve-dere patriotic fac o faptă corectă și salutară, și nu merită, nici ata-curi, nici suspiciunări.

Sunt cu atât mai supăraoate astfel de atacuri îndreptate în foaia Dvoastre în contra conducerii bi-sericeii noastre, eu cât ele pot ușor se nască bănuiala punctului de ve-dere *confesional*, care punct de ve-dere în afacerile publice nu e per-mis să se valorizeze, deci îi trebuie evitată cu precauțiune chiar și — aparența.

De aceea, îmi iau voe a vă a-trage și pe calea aceasta atențiune-a asupra *resensului*, pe care pot să-l provoace atacurile și de altcum nemotivate și neconfirmate din foaia Dvoastre chiar și în acele cercuri, cari privesc lucrurile cu nepreocu-pare, și a vă ruga cu deplină stimă, ca să binevoiți a aprecia cele spuse din partea mea, nu numai în inte-resul dreptății, ci și în al păcii pro-pagate cu atâta căldură din partea Dvoastre, ca se nu primească cumva confirmare bănuelile, pe cari le ri-dică contrarii împotriva mult stima-tei Dvoastre persoane.

Primiți, mult stimat domnule profesor, expresiunea adâncii mele stime.

Budapesta, 18 August n. 1908.

Dr. Emil Babeș.

## Fundamentul educațiunii

de Dr. At. Marienescu.

III.

Am arătat, că Românul e om de cultură, e element capabil de cultură. Deci să începem a-l cul-tiva mai întâi ca om.

Dacă cercetăm viața copiilor, apoi a tinerilor, junilor, bărbatilor și bătrânilor români, anume din punctul de vedere al umanității, al însușirilor bune omenești, aflăm în ei însușiri foarte bune la cei de viță bună, dar în parte mare însușiri de răutate, la cei de viță rea, așa precum și sunt oamenii cei pă-rășiți în creștere, în educațiune u-mană.

Încă la copilul mic vedem în-demnul, mai târziu voința, ca tot ce-i cade în mâni să strice, să ni-micească; vedem îndemnul, ca să lo-vească, să bată pe cel mai slab de-cât el; mai departe vedem lăcomia, ca tot ce vede, să ceară, să ieie

dacă poate, cu puterea, căci toate le crede făcute pentru sine. Și a-cesste însușiri rele, cu înaintarea vâr-stei cresc și se sporesc și se prefac în năravuri rele, ce duc la păcate grele și la crime mari. Acestea arată, că omul dela natură are însușiri purcese din timpul sălbătăciei o-mului. Și omul, deși are inteligență înaltă, abea e în stare, ca după ca-pul său, năravurile rele să și le în-frâneze, să le stârpească.

Nu e aci locul ca să înșir toate năravurile rele, sălbătăciile omului; despre aceste sunt cărți destule, așa încât aceste te îngrozesc de răută-țile omului. Aci e scopul numai de a zice, că toate aceste însușiri, rău-tăți ale omului, trebuiesc înfrânate, trebuiesc stârpite, și că aceasta se poate face, — la unii cu succes mai mare, la alții cu succes mai mic, — numai prin educațiunea umană, primul fundament al educațiunii, și baza pentru de a-l conduce — mai târziu — la o adevărată cultură, pentru că fără educațiune umană nime nu se va putea face — om cult.

Nu toți oamenii au în natura lor bestialitate; dar dacă în unii se află, fie în grad cât de mic, aceasta trebuie să se scoată, prin educați-ne-a umană. E foarte greu de a îm-blânzi pe unii și a le da însușiri mai bune; dar cu orice mijloace trebuie să-i conduci în educațiunea umană. Chiar și din bestii, adeseori scoți bestialitatea cea originală, cea din pădure. Vedem în menagerii, în gră-dini de animale, în circus: tigri, hiene, lei, urși, lupi etc. îmblânziți cu ver-geua de fer. Acest mijloc a fost o necesitate, căci altcum nu ajungeau la scopul îmblânzirii.

Ca jude în cauze criminale a-deseori m'am convins, că în unii oameni sunt încă multe însușiri a-nimalice, — bestialități, și că pe a-ceia, numai vergeua de fer i-ar fi pu-tut îmblânzi, și numai educațiunea umană i-ar fi putut face oameni, așa cum ar fi idealul, ca să fie omul.

De aci se deduce, că părinții cuminte, cari din nenorocire ar avea prunci cu natură sălbătăcioasă, cu năravuri rele, dacă doresc, ca din acești prunci să facă oameni, cum trebuie să fie oamenii buni, de o-mniă și culti, să exerceze disciplina cea mai aspră asupra pruncilor răi, și dacă nu ajută disciplina, în mâna blândă părintească să ieie și băta, căci fiecare părinte trebuie să cu-gete, ca pe pruncii sei să-i înșire între oamenii cei de omenie, între Românii și creștinii cei mai buni. Cerbicia și încăpăținarea, răutatea, sub orice condițiuni, părinții trebuie să le înfrângă, căci altfel au născut și crescut prunci răi, cari nu vor fi de folos, nici pentru oameni, nici pentru Români și creștini.

Am văzut Români, am văzut creștini, am văzut oameni învățați, ba și așa numiți culti, dar în ei nu am aflat pre omul educat în uma-nitate, adevărată erau fără educațiune fundamentală, și pentru aceasta nu aveau valoarea unui om uman, pen-trucă faptele lor de regulă erau ne-umane, și lumea de regulă îi nu-



mără între moji, între reii oamenilor.

Educațiunea omului, pentruca omul să fie om după destinațiunea sa, e de lipsă pentru popor, și pentru toată clasa socială a sa, — căci numai oamenii educați au drept la viața socială.

Am cercetat, că cum s'a cuprins, cum s'a înțeles până acuma educațiunea ori cărui cetățean, și în alte state.

Rezultatul studierii mele e, că educațiunea are numai două direcțiuni: a) întărirea corpului (trupului) copilului prin gimnastică, scaldă etc. b) desvălirea spiritului (Geist, nemț.) copilului prin instrucțiune (învățatură) în școală.

Prin întărirea trupului copilul poate deveni bărbat robust și tare (poate că statul a ținut la ostași tari), iar prin desvălirea spiritului (a minții) copilul poate deveni bărbat învățat.

Astfel vedem, că în programa de învățământ a staturilor, educațiunea umană, educațiunea internă a omului, nu se află. Inse numai prin aceste 2 direcțiuni de educațiune, omul încă nu e om educat după umanitate, și omul nu e educat, ca să poată fi și om cult.

Pe om trebuie să-l crești, să-l cultivezi și prin nobilitarea inimii și înălțarea sufletului, pentrucă se știe, că și aceste se țin de om. Răvna la păcate să i-o înfrangi și de poți să i-o stărpești, inima să i-o înzești cu însușiri virtuozose, și cu puterea sufletului să-l conduci la fapte bune, căci numai faptele bune fiecăruia îi dau valoare în societatea omenească, iar nu știința, nu direcția, nu auzia. Aceste cu forța pot scoate atare respect, dar nici când o stimă sinceră, o iubire adeverată.

## Dela înmormântarea Episcopului Popea.

Cuvântarea funebrală a dlui protosin cel Dr. Iosif I. Olariu, directorul seminarului din Caransebeș, rostită după săvârșirea prohodului, la coșciugul episcopului Popea, a fost următoarea:

Jalnici ascultători! Stăm în fața rămaștelor pământești ale arhipăstorului acestei dieceze, care dieceza acum a îmbrăcat dolu, căci bunul și blândul ei cărmaci nu mai este în viață. Da, episcopul Nicolau Popea a părăsit pe vece cele de aici, cele pământești și s'a ridicat la cele cerești, unde înfățișându-se înaintea părintelui va primi răsplata ce o merită pentru faptele sale. Și ce credeți că-i va fi zis acest părinte al tuturor ce există? Eu sunt de firmă convingere, și cred că și dvoastră jalnici ascultători credeți același lucru, că acest stăpân îi va fi zis: Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te

voi pune, întră întră bucuria stăpânului tău!

În Domnul fericitul n'a fost om de toate zilele. Valoarea și însemnătatea lui se pot cunoaște și aprecia mai bine acum, când ne aflăm la marginea mormântului. Răposatul timp îndelungat a viețuit și lucrat atunci când o pleiadă de bărbați cu însușiri extraordinare și însuflețiți de un zel și iubire nespuse de mare pentru tot ce e românesc și-au încordat toate puterile, ca să smulgă pe Români din întunecul ce-i copleșise, să-i ducă la lumina adevărului și așa să-i facă a se bucura de toate bunurile și roadele ce mintea le află spre înălțarea și mărirea popoarelor.

Nu trebuie decât să ne aducem aminte, că Nicolau Popea a fost mână dreaptă a marelui Andrei, a fost iubitorul lui Nicolae. Chiar numai această împrejurare ar fi destulă, ca să putem judeca mărirea celui iubit și stimat.

Statutul organic, legea fundamentală a organizării autonome a bisericii, este scrisoarea de recomandare a fericitului defunct înaintea oamenilor cari știu ce însemnează a putea chivernisi, a te putea mișca liber și neîmpiedecat de nimeni în biserică, cu toate instituțiile ei. Acestui statut organic avem să mulțămim, că acum numărăm atâția bărbați cu carte, că și noi ne putem număra între popoarele mai înaintate, mai civilizate din lume. La compunerea acestui statut organic însă partea leului i-se cuvine în Domnul fericitului Episcop.

Dar Nicolau Popea nu s'a mulțumit cu atât, deși aceasta ajungea să-i asigure un nume bine văzut în istoria neamului nostru. Nu, el nu s'a mulțumit cu atât, ci pretulindeni îl aflăm, unde se cerea minte luminată, prevedere înțeleaptă și sprijin material!

Un popor cum este al nostru, și a trebuit să fi fost îndeosebi 30-40 ani în urmă, cerea mari și multe jertfe fiilor săi, iar în Domnul fericitului nici când nu s'a dat în lături. Din contră, noi vedem că nu există o instituțiune românească, la care Nicolau Popea să nu fie membru, așa că s'ar putea zice, că la toate a colaborat și multe printr'ansul s'au făcut.

Acest bărbat rar, a înemeritat pe teren literar, social și cultural.

De aceea, pentru lucrarea lui foarte îmbelșugată și remarcabilă pe terenul literar, Academia Română, cel mai înalt for științific românesc, îl alege membru ordinar, după ce câțiva ani înainte dieceza Caransebeșului îi dăduse în mâni cărga să păstorească după dreptul dumnezeesc și legea omenească. Și vrednic s'a arătat alesul diecezei de această înaltă demnitate. Nouăsprezece ani cât a condus-o a căutat s'o împodobească cu multe așezăminte folositoare. Cu răbdare și blândete ca un bun părinte a adunat la sânul său cald de iubire pe toți fiii sufletului. Nimic, dar nimic nu l-a putut abate dela calea ce trebuie s'o urmeze un adevărat părinte: calea păcii și dreptății, calea adevărului și a luminii, calea cunoașterii de Dumnezeu și a dragostei de tot ce e românesc.

Cât de mare a fost iubirea lui față de miresa sa logodită acum 19 ani, față de dieceza Caransebeșului, se vede mai bine din împrejurarea, că apropiindu-se sfârșitul vieții, toată averea a testat-o acesteia, asigurându-i așa o existență cinstită, neexpusă la schimbările veacului acestuia,

stăpânit de duh rău și răufăcător. De aceea, câtă vreme vor fi Români în această dieceză, numele Nicolau Popea în veci se va pronunța cu venerațiune și cu evlavie; soarta acestei dieceze e asigurată acum cu numele lui.

Dacă Marele Andrei a întemeiat, a reînființat mitropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania, apoi Nicolau Popea putem zice, că este al doilea întemeietor al diecezei Caransebeșului.

Iar acum din porunca și încredințarea înaltului defunct vă rog Preasfințite Dle Episcop, b'nevoiți a împărtăși mulțămile în Domnul fericitului episcop ce le adresează înalt Preasfinției Sale Dlu Mitropolit Ioan, care totdeauna a fost cu dragoste și bunăvoință către dânsul. Tot așa vă mulțămesc și Preasfinției Voastre, care n'ați cruțat osteneți și a-ți venit să-i dați cele din urmă onoruri, petrecându-l la locul de odihnă vecinică. Pe amândoi vă roagă răposatul să nu uitați a-l pomeni în rugăciunile ce le veți face după vremile prescrise de canoane.

Mai departe mulțămesc în Domnul fericitului membrilor consistorului diecezan, deputaților sinodali, cari totdeauna cu sfatul și cu conlucrarea lor i-au fost într-ajutor în conducerea acestei dieceze binecuvântate de Dumnezeu. Nu mai puțin trebuie să mulțămesc răposatul deputațiilor de deosebite categorii, cari au grăbit de aproape și din depărtare să-l însoțească până la locul unde începe calea veciniei.

Și vouă, iubitorilor frați și iubită soră, vă cere răposatul iertare dacă când-a v'a mahnit și vă mulțămesc pentru toată îngrijirea și dragostea ce i-ați arătat-o cu atâta abnegațiune în viață, dar îndeosebi pentru grija de care a fost pârtaș în momentele d'n urmă ale vieții pămâtenice.

Ție, iubit cler și popor credincios al acestei dieceze, lasă moștenire iubirea de Dumnezeu, de limbă și patrie, pe care păstrați-le totdeauna întregi și nevătămate.

În urmă, întorcându-mă către Tine, bunule și blândule arhieru, îți zic, dormi în pace suflet mare și nobil și împreună cu marelui Andrei și cu bunul Ioan, predecesorul Tău, supraveghează această dieceză, ferindu-o de tot răul, căci ai dovedit, că ai iubit-o foarte mult. Dormi lin și grijește din înălțimile senine cerești, ca totdeauna această dieceză să fie scutită de zguduirii, și ca o corabie puternică și bine înarmată să plutească sigur pe valurile acestei mări a vieții! Dormi în pace și memoria Ta fie binecuvântată în vecii vecilor. Amin.

Discursul Dlu Ioan Bianu rostit în numele „Academiei Române“ la groapă, a fost apoi următorul:

Prea Sfințite Părinte! Intristați frați! Nu poate fi inimă omenească, care să nu se înduioșeze, care să nu se mahnască, când vede pe membrii unei mari familii înecați în durere, pentru că au pierdut pe căpetenia lor, pe îngrijitorul, conducătorul și apărătorul lor; acela, care le sta în frunte și le arăta drumul cel bun și căile rele și primejdioase. Inima omenească, care nu s'ar mișca și nu s'ar înduioșa nici la vederea unor asemenea dureri, ar trebui să fie neatinată nici de cea mai ușoară adiere a învățării dumnezeescului Mântuitor, care a pus dragostea, iubirea de aproapei ca temeiul întregii

sale învățături. „Să iubești pe vecinul tău ca însu-ți pe tine (Rom. XIII, 9)“. Explicând Românii mărirea acestei învățături, Pavel — lumina Apostolilor, zice (Rom. XIII, 10, 11, 12):

„Dragostea nu lucrează rău vecinului; drept aceea împlinirea legii este dragostea“.

„Și aceasta știind vremea, că acuma vreme este în noi, din somn să ne sculăm, că mai aproape este nouă mântuirea acum, decât când am crezut“.

„Că noaptea a trecut, iar ziua s'a apropiat: să lăpădam dar lucrările întunecului și să ne îmbrăcăm în haina luminei“.

Stearul falnic, care a stat în fața furtunelor și s'a adumbrat și s'a apărut sub ramurile lui, a căzut jos; părintele iubitor, care s'a condus cu atâta iubire și s'a îngrijit cu toate puterile sufletului său de sufletele și de mințile voastre, s'a dus dela voi; el și-a îndeplinit datoriile lui în această viață de frământări și de dureri. Cel de sus l'a chemat la răsplata fericirii vecinice.

Înălțându-se dintre voi, el v'a dat dovadă nouă și hotărâtoare, că sufletul lui întreg era cuprins numai de iubirea voastră, că numai la voi s'a gândit, că întreg numai al vostru a fost. Plecând dintre voi a ținut să arate turmei păstorite de dânsul, cu toată iubirea sufletului său, că pe toți v'a umbrat, fără deosebire de prieteni și neprieteni, de buni sau răi. Pildă sublimă — învățătură luminoasă — pentru cei cari rămân în urma marelui păstor!

Pildă care ne arată, că sufletul lui se înalță spre sferele cerești, totdeauna, când în cele mai sărbătorești momente ale îndeplinirii îndatoririlor sale arhierice, el rostea cu glas înalt și cu privirile spre turma sa prea iubită cuvintele:

„Doamne, Doamne, caută din ceru și vezi și cercetează și întărește via care a sădit-o dreapta Ta!“

Dar, intristați frați, acest păstor și părinte al vostru, nu a fost numai al vostru din aceasta de Dumnezeu binecuvântată dieceză a Caransebeșului, nu, el a mai fost și al tuturor preoților și fiilor, începând dela Săcelele de sub munte și dela valea Timișului, unde s'a născut, el a mai fost și al nostru al tuturor, cari slujim pretutindenea cărții românești.

El a fost și unul dintre fruntașii luminători ai neamului nostru întreg, nu numai cu fapta și cu cuvântul, dar și cu cartea, cu scrisul.

De aceea am venit și noi, ca aici să unim cu lacrimile voastre pe ale noastre la mormântul în care se închid rămaștele pământești ale fruntașului, ale părintelui nostru al tuturor.

În fața acestui sfânt locaș să ne pătrundem sufletele de învățăturile nobilului părinte, care și-a dat tot și toate pentru turma sa iubită, iar — ca să-i urmăim întru călărie vieții lui întregi, să ne ținăm bine în minți cuvintele Apostolului Pavel (Corint. I. 10.)

„Și vă rog pe voi, frați! or, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grațiți aceeași și să nu fie între voi împărțelii, ca să fiți întemeiați într'un gând și într'o înțelegere“. Ușoară îi fie țărâna, cum vecinicii îi va fi reamintirea.

## FOIȘOARĂ.

### Impresii dela o înmormântare.

Veneam de departe să văd între altele și nou înființata cale ferată dintre Făgăraș și Brașov. Pufăind, după obiceiul său, dar cu mersul nesigur al unui copil de 2 anișori, trenul ne duce încet dela Făgăraș pe valea Oltului în sus, până la comuna săsească Șercaia. De aici părăsește Oltul și abătându-se în spre munți, trece în „țara Bârșii“. La halta Șercaia mă cobor și privindu-l din urmă mă gândesc cu o mândrie pyrrhică, că acum are și țara Oltului „car de foc“ ca prima etapă a civilizațiunii, cu toate avantajile și scăderile ei pentru poporul dela țară. Și involuntar îmi vin în minte vorbele cu adevărat înțelese ale poetului:

Și cum vin cu drum de fier,  
Toate cântecele pier.

Da, da; cântecele și cu ele seninătatea și curățenia sufletească patriarhală, care le-a produs. Căci streinii împreună cu bogățiile pădurilor noastre ne duc și frumosele obiceiuri bătrânești, ne corose portul și aduc în loc urâte obiceiuri apusene. Numai de când cu America d. p. cântecul popular nu mai spune de „foaie verde“ ci de „Missler cu papoarele“.

Cu toată vremea posomorâtă, valea Oltului are un aspect plăcut.

În zare se înșirue turlele dese ale bisericilor, cari răsar tot cu părechea din mijlocul satelor destul de îmbulzite, ear pe aproape ochiul nu se mai satură privind la verdeața câmpurilor, mai dăunăzi arse de seceta îndelungată.

Trec prin „Părău“ l. cu biserică frumoasă, cum nu mai e în jur, zbucimănt însă 2 ani în urmă de urâte lupte și patimi electorale, în jurul alegerii de preot, și ajung în Veneția de jos.

De satul acesta mi se leagă primele amintiri de „student“ la școală streină. Aici mă trimisese tata cu merinde de acasă să învăț carte la „dascălul Copăță“, de unde se putea merge deadrept la școlile cele mari din Brașov.

Și are un trecut frumos această comună.

Pomenită în istorie încă de pe la anul 1370 ca aparținătoare domnului muntean Vladislav Basarab (Docum. I. 2, 222-223, probabil de aici vine faptul, că Ottenii noștri nu se consideră a fi din Ardeal, — partea din dreapta Oltului, — și o spun aceasta cu vădită mândrie, ea are loc de frunte în diplomele nobilitare al familiilor boerone din țara Oltului, culesse de cavalerul Pușcariu.

A fost pe vremuri sediu de pretură și judecătorie ceruală, ear după unire reședința protopopului unit.

Pretorul Pușcariu ridicase aici cu silințe multe o impozantă „școală capitală“, cu ajutor anual dela comunele politice din ceroul său, școală care a fost multă vreme cel mai însemnat așezământ de cultură în tot jurul și pe timpul copilăriei mele dedea și dă încă și astăzi un însemnat contingent de elevi liceului din Brașov.

Astăzi Veneția se razimă mai mult pe gloria trecutului. Căci pentru motive ușoare de înțeles, sediul a fost mutat în comuna săsească Șercaia, încă dela început dualismului, ear școala capitală, deși încă în floare, ar fi — se spune — o pradă aleasă inspectorului de școale, care a și început a și întinde ghiarele lacome asupra ei.

În mijlocul satului se ridică frumosul edificiu comunal, care împreună cu școala și câte-va case private dau înfățișarea unui mic opid. Este aici și o bancă, care prosperază binișor și la nevoie ar putea fi cu fondul ei cultural o barcă sigură de salvare a școlii capitale confesionale.

Cam aceste gânduri mi-se depănau în minte la vederea locurilor iubite copilăriei mele, când deodată îmi izbeste urechea dangătul jalnic al clopotelor. Glasul lor limpede și plăcut aserenea cu al unui vechiu prieten suna a chemare...

Mă oprise la școală și intru. O mulțime neobișnuită în curtea școlii. Țărani și femei în portul lor aluminos și cărturarii din toată împrejurimea. Pe fețele

tuturor treceau umbre de mahnire, ear ochii umezi luceau în clipiri dese.

Nimerisem la o înmormântare.

Înăuntru pe un catafaloc era așezată defuncta soție a actualului învățător dir. Matei Matei. Într'un coșciug prețios, împodobit cu flori naturale și număroase cununi, își dormea somnul de veci, îmbrăcată în haină albă, palidă și frumoasă miresă a morții, ear la picioare mama și surorile ei o veghiau cu ochi, ce nu mai voiau să isvorască lacrimi.

Defuncta Elisaveta Matei este vâstarul cel dintâi care părăsește respectabila familie Comaniciu, ce numără în sinul său 3 preoți, 3 notari, pe văduvitul inv. dir. și număroase mlădie tinere și duce un rol de frunte în viața socială din țara Oltului.

Se încep funerariile.

Mai întâiu un scurt serviciu în curtea încăpătoare a școlii, arhiplină de mulțimea oamenilor. Numărul cel mare al asistenților arată, că acesta este nu numai dolul familiei, ci al comunei întregi și al împrejurimii.

Se compune apoi un impozant cortegiu funebru.

În frunte praporii, urmând 4 preoți îmbrăcați în odăjdii, apoi inteligența în siruri regulate. Urmează coșciugul purtat de 6 tineri învățători. În urma coșciugului cuprins de durere mută nemângăiatul soț, cu cele 2 copile orfane, cari mereu



## NOUȚĂȚI.

**Ziua nașterii Maiestății Sale.** Marți, 18 August nou, fiind ziua nașterii Maiestății Sale, Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, s'a serbat pretutindenea serviciu divin și s'au aranjat festivități acomodate împrejurărilor locale. În catedrala din loc sfânta liturgie a fost oficiată de către I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu, asistat de P. C. Sa protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, de protopresbiterii Moise Lazar, Matei Voilean, Nicolau Ivan și Dr. Ioan Stroia, apoi de diaconii Demetriu Câmpean și Dr. Vasile Stan. A cântat frumos corul sodalilor români, condus de dl Candid Popa. La finea sfintei liturgii Înaltpreasfinția Sa a cetit rugăciunea pentru *monarh*, ascultată de credincioși în genunchi. În onoarea zilei Escelența Sa a dat apoi masă mare, la care au fost invitați asessorii consistoriali și onorații din loc. În cursul mesei Escelența Sa a închinat în cuvinte alese și bine simțite pentru sănătatea și îndelunga viață a Maiestății Sale, Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I.

**Scoala de cadeți din Sibiu** au absolvat-o și au fost împărțiți la trupe ca aspiranți de ofițeri următorii elevi români: Brutus Benția, la reg. 2. Eugen Oancea și Vasile Mosora, la reg. 5. Ioan Georgescu și Emil S. v. la reg. 31. Stefan Martinovici și Cornel Martinovici, la reg. 43. Toma Darabus și Iuliu Vassu la reg. 50. Ioan Popu la reg. 63. Vasile Barbu și Ioan Vancea de Buteasa la reg. 63, iar Emil Poruțiu la esecutoratul militar.

**Despărțământul Sibiu al „Asociațiunii”.** Agentura dela Oena Sibiului, a partinătoare acestui despărțământ și condusă de senatorul Nicolae Albu, a înscris în acel oraș următorii membrii: Marcu Jantea, paroh, membru ordinar. Iar de membrii ajutători pe Savu Radu, Savu Avram, Simeon Bibu, Manase Ciungar, învățători, Simeon Tudur, Nicolae Albu, senior, Nicolae Petru și Nicolae Oprisor, plugari.

**Hymen.** Mariți Curta și Andreiu Pora anunță cununia lor, care se va celebra în 30 August n. 1908 la 3 oare p. m. în biserica gr.-or. din Bundorf.

**Mărioara Galambos și Nicolae Tăgean** cleric abs. anunță cununia lor, ce se va celebra Duminecă, în 30 August 1908 la 3 oare p. m. în biserica gr.-or. din Gălgău.

**„Tălcuirea fericiților”.** Escelența revistă din Iași, „*Frăția Românească*” scrie în numărul 12 următoarele: „*Telegraful Român*” din Sibiu publică în numărul 83 din 29 Iulie un foarte interesant articol, dintr-o serie întreagă: „*Tălcuirea fericiților*” datorită învățatului preot rus G. S. Petrov. Sunt rânduri ce te îndușoară și te conving.”

strigau: mamă, mamă; părinții răposatei, d-nul notar perz și director de bancă Gheorghe Comaniciu și d-na, 6 surori, cari își înneacă durerea în suspinuri dese, un frate, 4 cumnați, număroase rudeni apropiate și îndepărtate și la urmă valul poporului.

Și în cântările line ale preoților înțrețiate de suspinurile consătenilor și de sunetul clopotelor se mișca încet spre biserică alaiul de îngropare, pe când cerul îndușoșat cernea o ploaie mărunță.

Serviciul funebru se celebrează în biserica gr.-or. din loc cu toată pompa cuvenită prin preoții: Aron din Galați, Nistor Popa din Veneția de sus, Bucur din Crihalma și Capătă din Sona, ear răspunsurile le dă un cor improvizat de învățători.

La sfârșit pârintele Aron prin o prea îndușoătoare predică, care smulge lacrimi tuturor celor prezenți, încheie serviciul funebru.

După îngropăciune s'a servit în locul școlii și tradiționala pomeană, la sfârșitul căreia s'au cântat tropare dulci și mângăioase, potrivite la asemenea ocazii. În amurg ne-am depărtat cu impresia, că am asistat la o îngropăciune frumoasă.

Aceasta a fost în 28 Iulie, v. a. o. În veci pomenirea ei, ear pe cei întristați D-zeu să-i mângăie și să-i întărească. *Trecătorul.*

**Carte oprită.** Ministrul de culte și instrucțiune publică a oprit manualul: „Cunoștințe din constituția patriei și din drepturile și datorințele cetățenești”, de Ioan Popovici, din toate școalele românești.

**Post de notar.** Postul de notar în comuna Balomir a devenit vacant. Suntem rugați se facem atenți pre cei cari ar dori se ocupe acest post, se concureze la timp, căci oamenii ar voi negreșit să aleagă un candidat de naționalitate română, numai se aibă concurenți români. Comuna are averea ei proprie, aruncă nu se face!

**Șvabii își apără numirile de localități.** Comuna fruntașă germană *Liebling* din comitatul Timișului a înaintat rugare ministrului de interne, provăzută cu subscrierile tuturor locuitorilor, 700 la număr, în care aceștia cer, ca comuna lor se rămână și pe mai departe sub numirea de până acuma, *Liebling*, să nu fie maghiarizat numele ei în *Lutherfalva*, cum a hotărât comitatul, pentru că numele de acum al comunei e nume istoric. Anume, când au fost ei colonizați pe teritoriul acela al Banatului, baronul Vécsey Miklos, prezidentul comisiunii de colonizare, a spus: „Protestanții sunt favoriții mei (meine Lieblinge), de aceea, localitatea aceasta să se numească *Liebling*”. Cu greu le va împlini dorința ministrul de interne!

**† Zeno George Popescu**, elev de cl. II. elementară, după un morb greu și repentin, după grele suferințe, și-a dat suflul în mâinile Creatorului în al 8-lea an al vieții sale, în 16 August la 8 oare seara. Rămășițele pământești ale defunctului s'au astrucat conform ritului bisericeii orientale, Marți în 18 August la 3 oare d. a. în crypta familiară din cimitierul bisericeii gr.-cath. din Reghinul-săsesc. Il jlesc părinții Dr. I. Popescu și Sidonia n. Crisian, apoi frații Ioan, George și Eugen. Odihnească în pace!

**Podul cel mare din Budapesta**, numit podul de lanțuri (lănczid) va fi reconstruit de nou. S'a constatat adevărat, că nu mai poate suporta greutatea pe care o dă comunicația de acuma a publicului, între Pesta și Buda, deci va fi întărit. Pilastrii rămân tot cei vechi, dar construcția de deasupra va fi de tot nouă, ținându-se însă în vedere forma și sistemul de construire de acuma a podului. Cheltuiala reclamată de aceasta reparatură face cinci milioane de coroane. Repararea podului se va face în anul 1910. Până atunci se va turna materialul necesar, care e întreg de — fier.

**Din Răhău** ni se scrie următoarele: În 2 August (Sâmbătă) la 4<sup>1/2</sup> oare p. m. un vifor puternic a cutreerat cercul nostru întreg. Când părea că ar fi de sfârșite, ploaia s'a prefăcut în gheață de mărimea nucilor, cum oameni bătrâni de 75—80 ani n'au mai pomenit, și a nimicit vile în comunele: Răhău, Petri-falău, Sebeșel, Săsciori, Cacova și parte în Călnic. Sămănăturile, ce mai erau pe câmp: ovăs, erburile măietrite, legumile (fasolea, varza etc.) au fost turtite cu desăvârșire. Desperarea e de nedescris.

**Petrecere în Sebeș.** Tinerimea stud. din Sebeșul-săsesc invită la petrecerea dansantă ce o va arangea Duminecă, în 30 Aug. st. n. a. c. în pavilionul hot. „La leul de aur.” Incepul la 8 oare seara. Prețul de intrare: De persoană 1 cor. 20 bani. Venitul curat e destinat pentru fondul unei biblioteci publice.

**Un nou etablissement industrial.** Dupăcum auzim, renumitele ateliere de țigle ale lui Bohn înființează un mare etablissement din ramul țiglariei în Békéscsaba, care în urma cunoștințelor speciale și desinteresatei conduceri a proprietarului va deveni cel mai însemnat din acele părți.

## AMVONUL.

### Predică despre credință.

„Tot cela ce crede întru mine și se va boteza, mântui-se-va, iară cela ce nu crede, osândi-se-va.”  
Marcu c. XVI. v. 16.

Iubiți creștini! Precum trei sunt cei ce mărturisesc în ceruri despre Dzeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, așa trei sunt și virtuțile creștinești, cari îl ridică pe om peste celelalte vieții ale pământului și-l apropie de ființa cea desăvârșită, de Dzeu, adevărat: credința, nădejdea și dragostea.

Fără de aceste trei virtuți nu ne putem închipui creștin adevărat. Ba putem zice, că viața unui creștin, care e lipsită de aceste trei floricele, e o viață sarbedă, o viață năcăjită, o viață din care nu pot is-

voră decât fapte rele și urâte, neplăcute și lui Dzeu și oamenilor.

Fiind atât de însemnate aceste virtuți pentru viața noastră creștinească, adevărat pentru mântuirea și fericirea sufletelor noastre, mă voi încerca a vă cuvânta de astădată despre cea dintâi din aceste virtuți, despre credință. Fiți deci cu luare aminte!

Iubiților creștini! Ce înseamnă a crede? A crede în general înseamnă a ține de adevărate și drepte acelea ce ni-le spun nouă alții, fără ca noi să le fi văzut, sau să le fi auzit înșine.

A crede, în înțeles creștinesc, înseamnă a ține și a urma cu toată inima și cu tot sufletul învățăturile dumnezeiești, dupăcum le învață și propovăduiește biserica noastră creștinească.

Vrând a defini ori a hotărâ credința, putem zice că: credința e scântea dumnezeiască, care se naște deodată cu omul și care se scotoțește ca partea cea mai însemnată a sufletului, dar și ca podoaba cea mai frumoasă a aceluia.

Și cu drept cuvânt. Căci, ce folos este să ai toate bunătățile lumii și să știi toate științele ei, dacă calea vieții și a mântuirii sufletului tău nu o cunoști?

Sfântul ap. Pavel zice, că: „Credința este adevărea celor nădăjduite și doveirea lucrurilor celor nevăzute”, iar sfântul Ciril zice, că: „Credința este poarta și calea, care duce la viață”.

Domnul nostru Isus Christos face atârătoare fericirea și mântuirea sufletelor noastre de credința noastră, căci a Domnului e cuvântul: „Cela ce crede întru mine și se va boteza, mântui-se-va, iară cela ce nu va crede, osândi-se-va”, apoi „Cela ce ascultă cuvântul meu și crede în cele m'a trimis, are viața vecilor” etc., și iarăși muștrând pe Toma: „Dacă văzuși Tomo, crezuși, fericit ci cel ce nu a văzut și a crezut”, iar luminatul apostol Pavel zice: „Fără credință este cu neputință a plăcea lui Dzeu”.

Cum vedeți, iubiților creștini, credința e temelie, fundamentul, pe care prin nădejde se zidește și prin dragoste se acopere casa mântuirii și a fericirii sufletului nostru.

Ai stricat la o zidire temelie ori păreții, sau ai luat cooperișul și astfel ai espus zidurile, păreții, cu temelie cu tot, ploilor și vremilor rele, ai nimicit toată casa, căci casa aceea se prăbușește.

Intocmai așa e și cu credința și surorile ei nedespărțite, nădejdea și dragostea.

Ai tu creștine credință?! Vei avea și nădejde și dragoste, și te vei mântui. Nu ai credință?! Nu vei avea nici nădejde, nici dragoste și te vei osândi.

Vrei tu creștine mântuirea și fericirea sufletului tău? Ai bi credință în Dumnezeu, căci el nu pofteste dela tine nici mai mult nici mai puțin decât credință.

Sau nu prin credință s'a mântuit Noe din potop? Nu prin credință s'au făcut plăcuți lui Dzeu Avram, Isac și Iacob? Dar pe Iosif nu credința în Dzeu l-a mântuit de urgia fraților lui?

Tot prin credință s'au vindecat orbii, surzii, mușii, schiopii, slăbănogii și îndrăciții, de cari ne fac pomenire sfinții evangeliști.

Credința întotdeauna a făptuit și făptuește lucruri mari și minunate, mărite și preafinalte.

Acum, ca să cunoaștem, de avem înșine sau de au alții credință adevărată, să ne ispitim pe noi înșine, cum zice luminatul apostol către Corintheni: „Pe voi înși-vă vă ispițiți de sunteți întru credință, pe voi înși-vă vă adevărați”.

Aceasta vom face-o așa, că vom cântări faptele noastre, ca să vedem sunt ele în consonanță cu credința adevărată, pentru că „credința fără fapte (bune) este moartă” (ap. Iacob). Credința nu poate să fie fără fapte bune, precum trupul nu poate să fie fără suflet.

Crezi tu creștine, că Dzeu va răsplăti odată fiecăruia după faptele lui?! Dacă crezi, a bună seamă te vei feri de ele și te vei strădui, ca să săvârșești tot fapte bune, pentru ca la dreapta răsplătire să dobandești bine.

Nu crezi?! Zi de zi vei adăuga nouă și nouă păcate stării tale sufletești și astfel îți osândești singur, nu numai sufletul, ci și trupul.

Crezi tu creștine, că „nu tot cel ce zice Doamne, Doamne, va intra întru împărăția ceriului, ci acela care împlinește poruncile lui Dzeu”?

Dacă crezi, atunci de ce trăiești în păcate și fărădelegi, căci aceste ți-le oprește Dzeu? Inzadar îmi zici mie, că crezi, căci tu nu împlinești poruncile lui Dzeu!

Ceretezi tu în Dumineci și sărbători casa Domnului, rogi-te tu lui Dumnezeu, te împărtășești tu cu sfințele taine, faci

tu milostenie? Căci Dzeu toate acestea ți-le poruncește!

Ba nu. Biserica ta e cărcima, cuminecătura și nafura ta tăbăcul și vinarsul, milostenia ta asuprile și înșelătoriile, rugăciunile tale sudălmile și înjurăturile.

Și durere, în zilele cari le trăim, credința celor mai mulți dintre creștinii noștri e de felul acesta. Mai că am putea zice, că unii dintre creștinii noștri nu mai au nimic comun cu creștinismul, decât singură taina botezului.

Despre acest fel de credință s'a plâns oarecând Isaia profetul, când a zis: „Cunoscut-au boul pe stăpânul său și asinul ieslea domnului său, iar Israil nu m'au cunoscut pe mine și poporul meu nu m'au înțeles”.

Da, mai curând și mai bine cunoaște boul pe stăpânul său, decât cei mai mulți dintre creștinii noștri pe ziditorul și făcătorul a toate și pe dătorul de toate bunătățile. Sau dacă îl și cunosc unii și cred în el, nu pot să o arete aceasta și prin faptele lor, căci credința lor nu e credință adevărată, e credință slabă și în urmăre neroditoare de fapte bune.

Astfel îmi esplic eu indiferentismul, nepăsarea de cele dumnezeiești din ziua de azi.

A slăbit credința, nădejdea nu mai lucrează, dragostea a săcat cu desăvârșire, nu-i mai încălzește pe oameni pentru jertfe și fapte nobile și glorioase.

Creștinilor noștri de astăzi le par pozești chinurile și năcazurile ce le-au răbdat pentru credința în Dzeu sfinții părinți și mucenicii toți.

Dar oare oamenii aleși de azi și din trecut, cari au luptat și luptă, și viața și-o pun pentru idealurile lor, ca ce sunt scototiți?... Drept niște nebuni, vrednici de vre-o casă de sănătate.

Să nu ne mirăm deci, dacă Dumnezeu pentru credința noastră cea slabă, ce nu poate aduce rod bun, ori chiar pentru necredința noastră ne trimite secete mari, boale multe între oameni și animale, feliurite insecte cari ne nimicesc plantele, căci după cuvântul profetului: „Omului după credința lui va fi”. Așa și nouă, după credința noastră ne-a dat și ne va da Dzeu, căci al Domnului e cuvântul: „Fie vouă după credința voastră”.

Iubiților creștini! După cele zise până aci despre credință, ce aș putea să vă recomand ca de încheiere mai tare și mai cu folos, decât să aveți credință tare în Dzeu și credința voastră să o arătați și prin fapte. Să vă hrăniți cu nădejdea isvorâtă din această credință și să arătați dragoste creștinească unul față de altul și față de toți.

Astfel urmând vă veți învrednici și voi la județul cel înfricoșat al Domnului a auzi din rostul sfânt: „Credința ta te-a mântuit, mergi în pace”. Amin.

Georgiu Albu  
preot în Geoagiu-de-sus.

## Cărți și reviste.

**„Biserica ortodoxă română”,** revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, anul 32, numărul 4 pe Iulie. Cuprinsul e următorul: Impresiuni dela biserica rusească din capitală. Motivele credinței mele. Câteva cuvinte asupra cazaniei Sf. Efrem Sirul. Hrisostom ca educator. Ciprian. Ediția prohodului ieromonahului Macarie și edițiile altora. Cassa bisericeii și cassa școalelor. Virtuțile cardinale. Evangelia sau viața și învățătura domnului nostru Iisus Cristos. Mișcarea în personalul clerical din țară. Donațiuni. Publicație. Administrația București, strada Principatele unite Nr. 60. Abonamentul 12 lei la an.

**„Natura et causa rerum”,** de Laurent Florantin, cu o prefață de domnul Dr. C. I. Istrati, membru al „Academiei Române”. București. Institutul de arte grafice „Eminescu”. Prețul 2 lei 50 bani exemplar. O carte despre care dl Istrati scrie în prefață că formează „un frumos oazis pentru intelectuali și o plăcută și instructivă cetire pentru tineret”.

**„Candela”** foaia bisericească literară, redactată cu concursul mai multor preoți din Arhidieceza Bucovinei, de Dr. Emilian Voitschi, și Artemor A. Manastyrski. Anul 27 numărul 8 pe August. Cuprinsul: Viața și activitatea sf. apostol Pavel, de Dr. V. Gheorghiu. Plângerile lui Ieremia, de Dr. Octavian Isopescu. O serie de cuvântări ocazionale, de Roman Bărgăuan, Text rutean. Scurte comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. Bibliografie. Apare în Cernăuți, Bucovina. Abonamentul 8 coroane la an.



Nr. 225/908.

[238] 1-3

**Concurs.**

Se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea următoarelor posturi de paroh din protopresbiteratul Hunedoarei, și anume:

1. Baia lui Craiu cu crângurile Curpeni, Păroasa și cu filiile Cernișoara-Florese, Toplița și Vălar.
2. Dobâca, cu filiile Hasdeu și Gales.
3. Josani, cu filia Pestisul-mic.
4. Ruda, cu filiile Plop și Poenița-Voini.

Emolumentele împreună cu posturile de paroh din aceste parohii de cl. III. sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Competenții la vreunul din acestea posturi să-și aștearnă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserica din respectiva comună spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta. Hunedoara, la 30 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Hunedoarei.

**Avram P. Păcurariu**  
protopresbiter.

**Școala de lucru**

pentru cusut în alb în mod practic, pentru croitul hainelor, precum și pentru toate lucrurile de mână și broderie artistică, se începe ca în toți anii. D-șoarele se primesc în cost și cuartir. A se adresa la

**Maria Lurz**

(237) 1-3

Str. Măcelarilor Nr. 6.

**Făina lactată**  
**NESTLÉ**

Este dovedită după o lungă experiență ca foarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărșăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” — se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

(214) 3-10

**„SECAȘANA”, casă de credit și economii societate pe acții**  
în Ludoșul-mare (u. p. Kis-Apold)

**primește bani ca depuneri spre fructificare**

pre lângă următoarele procente:

1. Pentru sume cari se pot ridica ori și când fără anunțiu solvește 5%
2. Pentru sume cari se pot ridica numai pre lângă anunțiu și anume:  
pentru sume până la 400 corone cu 3 zile  
„ „ „ 400 până la 1000 „ „ 10 „  
„ „ „ 1000 până la 10000 „ „ 30 „  
„ „ „ 10000 în sus „ „ 60 „ se solv. 5 1/2 %
3. Pentru acele sume însele cari se depun pe termen mai lung decât 1 an, precum și pentru depunerile instituțiilor culturale și filantropice, solv. 6%.

Acoardă credite cambiali cu acoperire hipotecară, împrumuturi hipotecare, escomptează cambii, etc.

(225) 2-3

**Aviz!**

La subscribul comerciant din Săliște se primește un băiat român ca practicant.

**Teodor Doboiu,**

(232) 1-3

Manufactură și spiterie.

**Var de vândut.**

Cualitate foarte bună, quantum cât de mare și cu preț moderat la gara Aiud (Nagyenyed) dat pe vagon eventual trimis la gara cerută. A se adresa la

**Vasile Hagea**

(236) 1-4

în Muzsina u. p. Nagyenyed.

**APĂ MINERALĂ PHŌNIX**  
**DIN BUZIĂȘ**

**Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.**

Plăcută, puțin acie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

**Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.**

Vindecă, împrăspetează.

Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunei. — Prospekte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.

(286) 75-100

La

**Librăria arhidiecezană**

se află de vânzare:

- Cosma M., Album de țesături și broderii naționale . . . . . 16.—  
— Modele de cusături românești caet I. . . . . 50  
— Modele de cusături românești caet II. . . . . 1.—  
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1.—

**M. BOHN & COMPAGNONI**  
**KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.**

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisment din monarhia Austro-Ungară e

**FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN**  
în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

**Producțiune anuală de 50 milioane**  
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER.

PRODUCE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

(203) 4-10

Cataloage ilustrate și mostre, gratis și franco.

Fabric. de Nagykikinda.  
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zombolya  
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.